

KABANATA 10: MGA DEPINISYON (LISTAHAN NG MGA ESPESYAL NA SALITANG GINAGAMIT SA MANWAL NA ITO)

1. **Aspirasyon:** Kapag napupunta ang pagkain o inumin sa baga sa halip na dumeretso sa tiyan tulad ng dapat. Puwede itong humantong sa sakit, malnutrisyon, dehydration, at pagkamatay.
2. **Astigmatism:** Problema sa matang nagsasanhi sa taong makita ang mga bagay sa malabo at maling paraan.
3. **Balat sa Balat:** Pagyapos ng nanay o tatay sa sanggol, kadikit ng balat nila sa dibdib para makatulong sa pagsasanay sa sanggol na mabuhay sa labas ng sinapupunan.
4. **Bilis (Pace):** Estratehiya ng pagbagal sa pagkain ng sanggol at bata. Sa pagdede, maiikling pahinga o pagtigil ang inilalaan ng tagapangalaga para mapabagal ang pagsupsop ng sanggol. Sa mga bata, nagbibigay ang tagapangalaga ng subo o sipsip ng pagkain sa mas mabagal na paraang kapares ng kaya ng bata.
5. **Breast Engorgement:** Kapag namamaga, naninigas, o sumasakit ang isa o parehong suso dahil sa labis na paglikha ng gatas.
6. **Co-Regulate/Co-Regulation:** Ang paraan ng pakikipag-ugnayan natin sa iba para manatiling mahinahon. Sa sanggol at bata, nakatutulong ang pagkatuto na mag-co-regulate (huminahon kasama ang ibang tao) sa pagkatuto na mapahinahon ang sarili
7. **Cortical Visual Impairment (CVI):** Problema sa utak na nakakaapekto sa kakayahan ng taong makakita. Hindi nangangahulugang bulag ang tao; pero, may pagkukulang sa nakikita nila at sa kung paano sila makakita at puwedeng nagbabago sa bawat tao.
8. **Custodial Caregiving:** Kapag inaasikaso ng isang tao ang batayang pangangailangan ng bata tulad ng pagbibigay ng pagkain at tubig, at puwede ring tumulong sa ibang gawaing pang-araw-araw tulad ng pagpapaligo, paglalampin, at pagpapaihi.
9. **Desensitize/Desensitizing Desensitization:** Kilos o proseso para mabawasan ang reaksiyon o selan ng isang labis na maselang tao sa natatanging impormasyong pandamdandam. Halimbawa, kung may batang masyadong maselan at nababagabag sa hawak sa mukha, dahan-dahan at maingat na sasanayin ng mga tagapangalaga ang batang pumayag na mahawakan sa mukha.
10. **Di-organisadong Pagsupsop:** Kapag wala o kulang ang ritmo ng sanggol sa pagsupsop kapag pinapasuso, pinapadede, o pinapainom.
11. **Di-Nutritibong Pagsupsop (Non-Nutritive Sucking, NNS):** Kapag sumususo ang sanggol para sa ginhawa sa halip na para sa sustansiya.
12. **Epiglottis:** Piraso ng *tissue* na tumatakip sa bukasang hingahan at baga. Tumutulong itong maiwasang mapunta sab aga ang pagkain at inumin.

13. **Esophagus:** Tubo ng *muscle* na tumutulong na mapunta ang pagkain at likido mula sa lalamunan patungong tiyan.
14. **Espesyal na bote:** Boteng nilikha nang espesyal para makatulong sa mga sanggol na maagang isinilang o mga sanggol na may kapansanan tulad ng bingot sa bibig o ngalangala.
15. **Estimulasyon ng labi:** Estratehiya ng paghikayat sa sanggol na kumapit sa suso o sa bote. Kapag marahang idinadampi ng tangapangalan ang utong o tsupon sa labi ng bata.
16. **Exclusive Breastfeeding (EB):** Kapag binibigyan lang ang sanggol ng gatas ng ina. Hindi nagbibigay ng *formula*, suplementasyon, tubig, pagkain, o ibang inumin. Lubos na ipinapayo para sa sanggol na 0-6 buwang gulang ang EB.
17. **Failure to Thrive (FTT):** Kapag “bigong” ang batang lumaki at mag-develop nang tulad ng inaasahan sa kaniyang edad. Madalas nangangailangan ang mga batang ito ng karagdagang suportang pangnutrisyon tulad ng dagdag na pagpapakain, pagkaing mas maraming *calories*, at pagpapakain ng likido o gamit ang tubo para maparami ang *calories* at mapahusay ang paglaki.
18. **Gastroesophageal Reflux (GER):** Kapag bumabalik sa lalamunan ang pagkain galing sa tiyan at nagsasanhi ng sakit at pagkabalisa.
19. **Gastroesophageal Reflux Disease (GERD):** Mas malubha at matagalang uri ng GER na puwedeng makapigil sa mabuting pagkain at pagbigat ng timbang ng bata. Madalas na naglulungad ang mga batang meron nito, mukhang balisa, at parang gutom pero nayayamot kapag pinapakain.
20. **Hyperreactive:** Kapag nagpapakita ang tao ng malaking reaksiyon (malubhang selan) sa impormasyong pandamdang. Mas malaki ang reaksiyong ito sa karaniwan at inaasahan.
21. **Hypertonia (Mataas na Tone):** Banat at naninigas na *muscles* sa katawan.
22. **Hypersensitivity/Hypersensitive:** Kapag nagpapakita ang tao ng malaking reaksiyon (malubhang selan) sa impormasyong pandamdang. Mas malaki ang reaksiyong ito sa karaniwan at inaasahan.
23. **Hypotonia (Mababang Tone):** Mayugyog at nanlalambot na *muscles* sa katawan.
24. **Hyporeactive:** Kapag nagpapakita ang tao ng maliit na reaksiyon (kawalang-bahala) sa impormasyong pandamdang. Mas maliit ang reaksiyong ito sa karaniwan at inaasahan.
25. **Hyposensitivity/Hyposensitive:** Kapag nagpapakita ang tao ng maliit na reaksiyon (kawalang-bahala) sa impormasyong pandamdang. Mas maliit ang reaksiyong ito sa karaniwan at inaasahan.

26. **Kabag:** Kapag nakararanas ang sanggol ng kapansin-pansing pananakit ng tiyan at lubhang mahirap aluin. Madalas nakikita ang kondisyong ito sa mga sanggol na 0-3 buwang gulang at hindi tiyak ang sanhi.
27. **Kakayahang Motor ng Bibig:** Kilos ng bibig kabilang ang pisngi, labi, dila, at panga. Kabilang din dito ang lakas, kontrol, at ugnayan ng mga kilos na ito para makakain o makasalita.
28. **Kapansanang Neuromuscular:** Sari-saring kondisyong medical na nakaaapekto sa paraan ng pag-iral ng *muscles* sa katawan.
29. **Kulang sa Estimulasyon:** Kapag nagpapakita ang tao ng tugon sa mga natatanging sensasyon o karanasan na kulang sa inaasahan. Halimbawa, nauntog ang ulo ng bata sa mesa at hindi siya nagpakita ng senyas ng sakit o pagkabalisa. Kulang rin sa estimulasyon ang bata kapag napakaunti ng nakukuha niyang angkop na karanasang pandamdang na puwedeng humantong sa pagkaantala ng pakikipag-ugnayan at *development*.
30. **Labis na Estimulasyon:** Kapag nagpapakita ang tao ng tugon sa mga natatanging sensasyon o karanasan na labis sa inaasahan. Puwede ring labis ang estimulasyon sa bata at mayamot siya kapag napunta sa lugar na may maraming tao, tunog, at kilos.
31. **Lovey:** Espesyal at angkop-sa-edad na bagay tulad ng kumot o manika na may halaga sa bata at nakatutulong sa kanilang mapahinahon.
32. **Mabisang Pangangalaga:** Kapag inaasikaso ng isang tao ang araw-araw na pangangailangan ng isang bata, pero karaniwan rin silang nagbibigay ng positibo at mapagmalasakit na ugnayan.
33. **Magkakasunod na sipsip o inom:** Maraming sipsip at lunok ng likido nang walang pahinga sa pagitan ng mga sipsip.
34. **Mga Technique sa Facial Molding:** Masahe sa mukhang nakagagabay sa pag-develop ng mga *muscle* sa mukha at bibig na ginagamit sa pagkain. Kapag ginawa bago kumain, tumutulong sa pag-unat at paghanda sa *muscles* ng mukha sa pagkain at pag-inom.
35. **Motor Planning:** Kakayahan ng taong gumawa ng plano at maisakatuparan ito nang tama mula simula hanggang wakas, gamit ang angkop na motor na pagkilos. Halimbawa, nagpasya ang batang uminom ng tubig. Iuunat niya ang kamay niya, hahawakan ang tasa, ilalapit ito sa bibig, sisipsip at lulunok. Kapag may kakulangan sa *motor planning* ang isang tao, madalas na may kabagalan ang pagkakasunod-sunod ng mga hakbang na ito, kung hindi man nagmimintis o nagkakagulo-gulo.
36. **Neurons:** Selula sa katawan na bumubuo sa sistemang *nervous*.
37. **Ngalangala:** Itaas na bahagi ng loob ng bibig.
38. **Nutritibong Pagsupsop (Nutritive Sucking, NS):** Kapag sumususo ang bata para makakuha ng gatas na ina para sa sustansiya.

39. **Organisadong Pagsupsop:** May ritmo ang sanggol sa pagsupsop kapag pinapakain.
40. **Orthodontic Nipples:** *Pacifier* at tsupon na nilikha para kumasya nang mabuti sa loob ng bibig ng bata at maging malapit na pamalit sa pagpapasuso.
41. **Pag-alburoto:** Kapag madaling mayamot ang sanggol o bata. Madalas mayamot ang batang nag-aalburoto at madalas na napakahirap maalo.
42. **Pagbuka ng bibig:** Kapag bumubukas ang bibig ng bata at lumalawak para maisubo ang suso. Kailangan ang malaking pagbukas para kumapit nang mabuti ang bibig ng bata at makakain.
43. **Pagkaantala o Kapansanan sa Pag-develop Developmental Delay or Disability:** Kondisyong nakikita sa batang 0-8 taong gulang na nakasasagabal sa kakayahan ng batang lumaki at umusad tulad ng inaasahan sa isa o maraming salik.
44. **Pagkaantalang Neurodevelopmental:** Kapansanan o diperensiyang sanhi ng problema sa utak at *nerves* na nagpapadala ng mensahe sa ibang bahagi ng katawan. Humahantong ito sa kahirapan sa isa o maraming salik ng *development*. Kabilang sa mga halimbawa: *autism spectrum disorders, cerebral palsy, kapansanang intelektuwal, attention-deficit/hyperactivity disorder*, at kakulangan sa paningin o pandinig.
45. **Pagkapit:** Kung paano kumakapit o ibinibigkis ng bata ang sarili sa suso para makakain. Mabuti ang pagkapit kapag nasasakop ng bibig ng bata ang paligid ng baba ng utong at malalim ang pagkakasubo sa suso para makasupsop.
46. **Paglunok:** Masyadong malaking sipsip o maraming malalaking sipsip nang walang pahinga sa mga pagitan.
47. **Pagpapakain sa Sarili:** Proseso ng pagpapakain sa sarili gamit ang daliri, kubyerto, at tasa. Proseso ito ng paghanda, pagsasaayos, at paglapit ng pagkain at likido mula plato, mangkok, o tasa patungo sa bibig.
48. **Pagsubo:** Kapag ipinapasok ng sanggol o bata ang isang bagay sa bibig para sumubok. Karaniwan at mahalagang bahagi ng *development* ang pagsubo, na nakabubuo ng kailangang kakayahan sa pagkain at pagsasalita.
49. **Pag-usad ng Diyeta:** Kapag ginagabayan ng mga tagapangalaga ang pag-unlad ng bata tungo sa pagkain ng bagong tekstura o pag-inom ng bagong lapot ng likido.
50. **Paikot na Panguya:** Mataas na antas ng panguya sa paraang kumikilos ang panga nang paikot para mabuting manguya ang sari-saring tekstura ng pagkain.
51. **Pampalapot:** Mga *substance* na nagbabago sa lapot at daloy ng pagkain at likido.
52. **Pangangasiwa:** Esensiyal na kakayahang *developmental*, lalo na sa pagkain at pakikipag-ugnayan. Kakayahan ng taong maging at manatiling mahinahon.

53. **Pangangasiwa sa Sarili:** Paraan natin ng pagpapahinahon sa sarili. Natututo tayo mangasiwa sa sarili matapos munang matutong mag-co-regulate (huminahon kasama ang iba).
54. **Pharynx:** Lalamunan.
55. **Rooting:** Kapag bumabaling ang bata sa gilid bilang tugon sa paghawak sa kaniyang pisngi o labi.
56. **Senyas:** Tunog, kilos ng katawan, at hiwatig ng mukha na ginagamit ng mga sanggol at bata para iparating sa kanilang tagapangalaga ang kanilang gusto at kailangan, kabilang na kapag handa na silang kumain, natutuwa sa ugnayan, kapag busog o kailangan ng pahinga sa ugnayan.
57. **Senyas sa Pagtigil:** Hiwatig galing sa sanggol o batang puwedeng mangahulugan ng pagkabusog o labis na estimulasyon at nangangailangan ng pahinga sa pagkain at/o ugnayan sa iba.
58. **Senyas sa Paglahok:** Hiwatig galling sa sanggol o batang puwedeng mangahulugan ng gutom, interes sa ugnayan sa iba, o tuwa sa kasalukuyang ugnayan.
59. **Temporomandibular Joint (TMJ):** Kasukasuang nagdurugtong sa pambabang panga at bungo at sumusuporta sa mga kilos ng pagkain, pag-inom, at pagsasalita. Nasa gilid ng mukha malapit sa tainga at pantaas na panga.
60. **Trachea:** Lagusan ng hangin patungo sa baga.
61. **Wala sa teksto: Animation (of the face):** Similar to facial expressions. Ways to express emotions using movements and positions of the face. For example, smiling, frowning, raising eyebrows to show surprise or squinting the eyes to show anger or frustration.
62. **Wala sa teksto: Medically Complex or Fragile:** A baby or child with a medical condition that requires extensive medical support and supervision to prevent deterioration and maintain their health status.

KABANATA 10: MGA DEPINISYON (LISTAHAN NG MGA ESPESYAL NA SALITANG GINAGAMIT SA
MANWAL NA ITO)